

VSEBINSKI NAČRT ZDUS ZA LETO 2024

Kazalo vsebine

AKTIVNOSTI V LETU 2024	3
1. Nadzor zakonsko in drugače določenih pravic starejših	4
2. Skrb za aktivno, zdravo in varno staranje članstva v skladu s smernicami Strategije dolgožive družbe	5
3. Krepitev pomoči starejšim in organizacija prostovoljstva starejših	5
4. Zagovarjanje poslanstva Zveze društev upokojencev kot ene največjih civilnih in nepolitičnih organizacij v Republiki Sloveniji, pridobivanje članstva in pomembni dogodki Zveze društev upokojencev Slovenije	7
5. Krepitev aktivnega državljanstva z Vlado Republike Slovenije, ministrstvi, političnimi strankami, Državnim zborom Republike Slovenije, poslanskimi skupinami in Državnim svetom Republike Slovenije in drugimi reprezentativnimi ali sorodnimi organizacijami	8
6. Mednarodno in projektno sodelovanje	9
7. Delovanje Medgeneracijske koalicije Slovenije in Seniorskega koordinacijskega odbora Slovenije	10
8. Dejavnost informiranja	10
9. Odgovornost za vzdržnost Vzajemnega posmrtninskega sklada	11
10. Vzdržnost financ na vseh področjih delovanja	12

AKTIVNOSTI V LETU 2024

Uskladitev in dopolnitev Memoranduma (2018) in njegovo izvrševanje ter izvrševanje vsebine iz brošure Organizirane oblike zagotavljanja kakovostne starosti: Oblike dejavnosti, bivanja, oskrbe in nege v tretjem življenjskem obdobju (2020), pobud, predlogov in zahtev ZDUS

Funkcionarji ZDUS bodo, kot pretekla leta, tudi v letu 2024 v sodelovanju s strokovno službo, organi in delovnimi telesi ZDUS redno spremljali aktivnosti, ki bodo potekale vzporedno z načrtovalci razvoja skrbi za starejše in nad pripravo zakonodaje, ki posegajo v ekonomski, socialni, zdravstveni in drug položaj upokojencev in starejših.

Skrbeli bomo za pravočasno odzivanje na vse morebitne zakonske spremembe ali poseganje v pravice upokojencev in starejših. Tudi v ZDUS se lahko usmerimo k pripravi posameznih predlogov iz zakonodajnega področja, ki posegajo na področje upokojencev in starejših ter ob tem pridobiti ustreznega partnerja na državni ravni, ki bo naše predloge proučil in jih posredoval v zakonodajni postopek.

Bolj dosledno bomo morali sodelovati pri pripravi pobud, predlogov in rešitev v dobrobit upokojencev in starejših, pri čemer bomo po potrebi sodelovali z upokojenimi strokovnjaki.

Še naprej bomo sledili ukrepom, zahtevam, predlogom in pobudam, ki smo jih v preteklem obdobju pripravili v ZDUS in s katerimi smo naslovili odločevalce na področju izboljšanja položaja upokojencev in starejših ter njihovega življenja in aktivnega staranja doma ali v institucionalnih ustanovah.

Za novelo memoranduma je predsednica ZDUS dne 21. 2. 2024 imenovala sestavo delovne skupine v sestavi: Stanko Kranvogel (koordinator), mag. Rosvita Svenšek (članica), Srečko Mlačnik (član) in Jasmina Opec Vöröš (članica). K sodelovanju za posamezna področja bodo povabljeni tudi komisije. Delovna skupina bo svojo nalogo izvršila v letu 2024.

Naše prioritete na področju skrbi za ekonomsko socialni in zdravstveni položaj upokojencev ter nekaterih drugih področij, še vedno ostajajo:

- spoštovanje systemskega zakona in izplačilo letnega dodatka po le-tem, upošteva je izplačilo v dveh razredih in najpozneje v juniju za tekoče leto, pri čemer dodajamo, da je predlagana tudi ustavna presoja izvrševanja 95. člena Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju;
- razbremenitev obdavčitve letnega dodatka kot velja za delovno aktivno prebivalstvo;
- redno usklajevanje pokojnin po systemskem zakonu;
- izredno usklajevanje pokojnin po systemskem zakonu – 430. člen Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju;
- uvedba pogrebnine za vse upravičence po umrlem v enotnem znesku;
- spremljanje pravilnikov s področja Zakona o dolgotrajni oskrbi;
- ureditev razmer v domovih za starejše;
- dostop do e-oskrbe;
- ureditev stanovanjske problematike upokojencev in starejših;
- nujna ureditev javnega zdravstva;
- nova spodbuda za krepitev rokodelstva v ZDUS;
- prenova članske izkaznice;

- nadaljevanje usposabljanja naših članov v znanju uporabe digitalizacije.

V ospredju bosta posebej dve reformi – pokojninska in zdravstvena.

Odločevalce bomo ponovno spodbudili k sprejemu akcijskih načrtov Strategije dolgožive družbe, ki prinašajo elemente rešitev problematike starejših in mladih, in spremljali eventualno uveljavljanje posameznih zavez iz strategije v programih in načrtih vladnih resorjev.

V ZDUS bomo pristopili k sistemski ureditvi financiranja upokojenskih organizacij, ki delujejo na državni ravni (predlog za uvedbo upokojenskega evra - 1 evro na leto od vsakega upokojenca).

Nadaljevali bomo s programi na področju digitalizacije in akcije razširili na vse nivoje, iskali možnosti za računalniško opremo za DU in nadaljevali z usposabljanji za pridobivanje digitalnih kompetenc.

V okviru digitalizacije bomo pristopili k realizaciji že začetega projekta enotnega članskega programa in posodobitve članske kartice. Zagotovili bomo enoten program za evidenco članstva, ki bo transparenten, natančen in točen, ki bo omogočil večnamensko uporabo ter ustrezno varnost podatkov. Pri izdaji nove članske izkaznice, ki bo služila tudi za pregled članov in poravnane članarine za uveljavljanje popusta v hotelu, pričakujemo tudi sodelovanje in sofinanciranje s strani Delfin Hotela ZDUS d.o.o. Izola.

V ZDUS bomo še naprej krepili področje rokodelstva in se prijavljali na razpise Ministrstva za gospodarstvo, šport in turizem.

1. Nadzor zakonsko in drugače določenih pravic starejših

Posebno pozornost bomo še naprej usmerjali v zakonodajne predloge na področju dolgotrajne oskrbe, ki ne sme temeljiti zgolj na zdravstvenem vidiku, pač pa mora slediti temu, da je predvsem socialni vir oskrbovanja posameznika, ki ne more poskrbeti zase pri temeljnih dnevni opravilih.

Nujno je, da občine naslovimo s pobudo za ustanovitev svetov, odborov ali komisij za starejše, katerih namen je iskanje in uvedba rešitev za problematiko starejših v lokalnem okolju glede na njihove potrebe. Nenazadnje je to tudi možnost za večji vpliv na sprejemanje odločitev na lokalni ravni (programi za starejše, sofinanciranje dejavnosti DU ...).

Posebno vlogo na področju nadzora človekovih pravic ima skupina Državni preventivni mehanizmi pri Varuhu človekovih pravic (DPM pri VČP), v okviru katerega delujeta dva predstavnika ZDUS. Sodelovanje bo tudi naprej teklo skladno z letnim načrtom Varuha človekovih pravic, ki ima nalogo in pooblastila za uveljavljanje mehanizma na mednarodni in državni ravni za preprečevanje mučenja in drugih oblik nasilnega ravnanja z ljudmi. Člana te skupine, na podlagi letnega načrta izvajata (ne)napovedane obiske in pripravljata priporočila v domovih za starejše, vzgojnih zavodih, posebnih socialno varstvenih zavodih, psihiatričnih bolnišnicah in psihiatrični kliniki, azilnih domovih, na policijskih postajah in vojaški policiji.

Z Varuhom človekovih pravic bomo po potrebi sodelovali tudi po drugih vprašanih kršenja pravic, predvsem kar zadeva kratenje avtonomije, omejevanje dostopnosti do blaga in storitev ter pojava zlorab in nasilja nad starejšimi. Nujno bi bilo, da se predstavnik ZDUS vključi v Svet za človekove pravice pri Varuhu – to v preteklosti ni bilo realizirano. Med naše naloge bi morali umestiti tudi prizadevanje, da bi se pri Varuhu človekovih pravic vzpostavil mehanizem učinkovitejšega zagovorništva starejših v okviru skrbi za pravice posebej ranljivih skupin oz. za vzpostavitev posebnega mehanizma za starejše (kot je urejeno za otroke).

Po potrebi bomo sodelovali tudi z Zagovornikom načela enakosti, ki spremlja uresničevanje zakonodaje, skrbi za preprečevanje diskriminacije in s tem tudi širjenja starizma.

V letu 2021 smo v sodelovanju z združenjem Spominčica – Alzheimer Slovenija vzpostavili Demenci prijazno točko (DPT). S pridobitvijo DPT je ZDUS postala del mreže Demenci prijaznih točk. Z, na usposabljanjih združenja, pridobljenimi informacijami, bomo lahko pomagali zagotavljati demenci prijazno okolje, nudili informacije o demenci ter z informiranjem pomagali osebam z demenco in njihovim svojcem.

2. Skrb za aktivno, zdravo in varno staranje članstva v skladu s smernicami Strategije dolgožive družbe

V avgustu 2020 smo izdali brošuro Organizirane oblike zagotavljanja kakovostne starosti: Oblike dejavnosti, bivanja, oskrbe in nege v tretjem življenjskem obdobju, v kateri smo med drugim izpostavili nujnost promocije zdravega načina življenja in zdravega, aktivnega ter varnega staranja. Slednje dosegamo v ZDUS z organiziranimi dejavnostmi s področja rekreacije, športa in kulture, rokodelstva in drugih pomembnih dejavnosti.

Glede na lastniško vlogo bomo še naprej skrbno spremljali poslovanje in razvoj Delfin Hotela ZDUS d.o.o. Izola, ki ima prav tako pomembno vlogo pri krepitvi zdravja naših članov, ne nazadnje pa gre tudi za okolje, kjer izvajamo izobraževanja prostovoljcev programa Starejši za starejše, rokodelske delavnice, likovno kolonijo, dramske delavnice, program športa in druge vsebine.

Poleg aktivnosti v zvezi z Dnevi medgeneracijskega sožitja, ki bodo potekali 12. in 13. junija 2024, se bomo odzvali na povabilo Programskega sveta F3ŽO, se udeležili otvoritve festivala, odločitev o sodelovanju posameznih DU pa prepustili društvom.

Dodatno bomo okrepili področje rokodelstva, kjer bomo poleg ljubiteljskega dela, skrbeli za ohranjanje etnografske, kulturne in tehnične dediščine med upokojenci rokodelci, skrbeli za prenos znanja na sovrstnike in predvsem mlade ter se povezovali z drugimi rokodelskimi organizacijami v Sloveniji in tujini. V letu 2024 bodo rokodelske sekcije v program Združeni ustvarjamo vnesli podatke o svojem delovanju za preteklo leto, na podlagi katerih bodo nato narejeni izpisi. Na osnovi sprejetega zakona s področja rokodelstva bomo pristopili k izvrševanju in uresničevanju le-tega v okviru ZDUS. V letu 2024 je načrtovana tudi zaposlitev Koordinatorja rokodelcev, kot ga predvideva Zakon o ohranjanju in razvoju rokodelstva.

3. Krepitev pomoči starejšim in organizacija prostovoljstva starejših

Program Starejši za starejše je socialno varstveni in humanitarni program, ki deluje v ZDUS od leta 2004. V letu 2024 bo program obeležil 20 let delovanja. Program temelji na medsebojni pomoči starejših starejšim na osnovi solidarnosti, medsebojnega razumevanja, sočutja in pomoči. Z več kot 3.500 prostovoljci bomo tudi v letu 2024 pomagali okoli 50.000 uporabnikom. Cilj in namen programa je zagotoviti dosegljivo in dostopno brezplačno pomoč in storitve, da bi starejši čim dlje ostali v domačem okolju, kjer se najbolje počutijo, ter odložili odhod v institucionalno varstvo. Izvaja se v vseh 13 pokrajinskih zvezah in 17 pokrajinskih koordinacijah. Leta 2017 ga je evropski parlament prepoznal kot izjemen in edinstven program, ki je dobil nagrado Državljan Evrope, v Sloveniji pa se še vedno bije bitka, da bi pomen programa in potrebe uporabnikov prepoznala država in ga vključila v neposredno (so)financiranje iz proračuna.

V letu 2023 smo s strani Socialne zbornice Slovenije prejeli verifikacijsko listino za novo sedemletno obdobje in vključili nova društva, oziroma izključili nedelujoča društva.

Še vedno se kažejo posledice iz časa covid-njih omejitev, kot so osamljenost, strah, negotovost z znaki duševnih bolezni kar zahteva povečano število obiskov in drugih vrst kontaktov z našimi uporabniki. Tudi za ta namen sodelujemo z Nacionalnim inštitutom za javno zdravje in sicer v Interdisciplinarni komisiji za duševno zdravje, kjer so vzpostavljeni kontakti s področja krepitve duševnega zdravja na vseh območjih Slovenije. V ta program je vključena operativna vodja programa Starejši za starejše. V Svetu Vlade Republike Slovenije za spodbujanje prostovoljstva, prostovoljskih in nevladnih organizacij imamo dve predstavnici, prav tako sodelujemo v delovni skupini za pripravo Strategije razvoja nevladnih organizacij in prostovoljstva 2023 - 2027, saj si želimo čim bolj kakovostnega organiziranega prostovoljstva in povezovanja za kakovostno pomoč tistim, ki pomoč potrebujejo. Vsi želimo, da se vključi čim več uporabnikov, da niso sami v svojih okoljih s svojimi problemi. Trudili se bomo za opolnomočenje uporabnikov z znanjem in informacijami o njihovih pravicah in možnih pomočeh in koga od stroke lahko pokličejo. Naši uporabniki imajo že sedaj telefonske številke od prostovoljcev, ki jim pomagajo in jih oskrbujejo. Pomagati želimo tudi tistim, ki nudijo pomoč in včasih izgorevajo, saj pomoč tudi sami potrebujejo.

V letih 2022 in 2023 so naša društva upokojencev odigrala veliko vlogo pri zagotavljanju oskrbe na daljavo, tako imenovane E-oskrbe. Uspeli smo, da je e-oskrba zagotovljena tudi za leto 2024 in do polletja 2025, ko bo prešla v redno izvajanje v okviru Zakona o dolgotrajni oskrbi in bo financirana iz proračuna RS.

Posebej moramo izpostaviti našo dragoceno mrežo poti do ljudi iz našega programa in na podatke, ki temeljijo na neposrednih odgovorih uporabnikov in so prikaz dejanskega stanja o kakovosti življenja starejših od 69 let, ki kažejo na neenakost kakovosti življenja glede na kraj bivanja. Naša mreža prostovoljcev je nenadomestljiva, saj z njo lahko nudimo pomoč vsem, saj poznamo ljudi v odmaknjenih krajih in zaselkih, pa tudi stiske starejših v mestnih blokovskih naseljih.

Večletna prizadevanja za sistemsko ureditev pridobivanja osebnih podatkov za izvajanje programa Starejši za starejše, kljub predlogu Informacijske pooblaščenke ter podpori Ministrstva za javno upravo, se nekatere občinske uprave še vedno sklicujejo na splošno Uredbo EU o zavarovanju osebnih podatkov. Ta uredba ni ovira za sklenitev pogodbe o

prenosu dela skrbi lokalne skupnosti za starejše na društvo upokojencev in nerazumljivo je, da nekatere občine ne zaznajo potreb po pomoči starejšim - ki je same ne morejo zagotavljati svojim občanom, a so jo dolžne, da ne pristopijo k pogodbenemu odnosu z društvom upokojencev in s tem dobijo možnost posredovati podatke, svojim starejšim občanom pa zagotovijo pomoč. Zahtevati moramo dostop do podatkov, saj izvajamo socialno-varstveni program, ki se financira iz javnih sredstev, njegovo izvajanje prispeva h kakovosti življenja starejših, zato mora ZDUS to razrešiti predvsem na nivoju občinskih zvez ob podpori pristojnega ministrstva. Slednje mora biti ena prioritetenih nalog ZDUS.

Urediti bo potrebno tudi vprašanje krovnega delovanja v javnem interesu, ki prinaša društvom določene koristi. V pripombah na predlog Smernic za sodelovanje Vlade RS z nevladnimi organizacijami smo v preteklosti že naslovili pobudo, da bi DU pridobila to pravico avtomatsko preko ZDUS, a smo prejeli negativen odgovor, ker veljavni zakon tega ne dopušča.

Zelo pomembno je sodelovanje z Ministrstvom za delo družino, socialne zadeve in enake možnosti, ki je glavni financer našega programa in z Ministrstvom za solidarno prihodnost, ki je v vladi naš pristojni resor. Pozorni moramo biti na dodatne razpise vseh ministrstev, ki bodo omogočali širitev, oz. razvoj programov socialnega varstva.

Dolgoletno sodelovanje nadaljujemo s Fundacijo za financiranje invalidskih in humanitarnih organizacij v Republiki Sloveniji, ki prav tako predstavlja enega od sofinancerjev delovanja organizacije, kot tudi programa Starejši za starejše.

Zelo pomembni so naši dragoceni donatorji in sponzorji, zato moramo v prihajajočem letu napeti vse sile, da obdržimo obstoječe in navdušimo za naše delo še kakšnega družbeno odgovornega donatorja ali sponzorja.

Zavedamo se pomembnosti našega socialno-varstvenega in humanitarnega programa. Vemo, da smo na pravi poti, da delamo izključno v dobrobit starejših, ki so pomoči potrebni.

4. Zagovarjanje poslanstva Zveze društev upokojencev kot ene največjih civilnih in nepolitičnih organizacij v Republiki Sloveniji, pridobivanje članstva in pomembni dogodki Zveze društev upokojencev Slovenije

V kolikor želimo biti dovolj slišani, moramo okrepiti svoje vrste. Za pridobivanje novih članov smo skupaj odgovorni tako društva upokojencev, Pokrajinske zveze društev upokojencev in Zveza društev upokojencev Slovenije, ki bomo le z raznovrstnimi programi in aktivnostmi medse privabile novo članstvo. Za ta namen je Zbor članov ZDUS marca 2023 tudi sprejel novelo Statuta ZDUS, ki bo omogočil okrepitev članstvo - tako številčno, kot vsebinsko in strokovno. V smislu pridobivanja novih članov, mlajših upokojencev, bi morali pripraviti pred upokojitvene programe (kar je nekoč že potekalo v okviru DUPDS). Potreben bo premislek o pripravi priročnika s koristnimi nasveti in nosilci storitev, ki bi sedanje in bodoče upokojence usmerjale skozi obdobje upokojitve. Novi in mlajši upokojenci se nam bodo priključili le, če bomo uspeli zadovoljiti njihove interese in jim znali ponuditi vsebine, ki jih zanimajo. Ključno vlogo pri pridobivanju novih članov imajo društva upokojencev, ki privabljajo nove člane prav

na osnovi ponudbe aktivnosti. Posvetiti se bomo morali tudi pridobivanju ugodnosti za člane z različnimi popusti pri ponudnikih storitev in blaga.

Ena od oblik promocije dela organizacije in za pridobivanje novih članov so tudi Dnevi medgeneracijskega sožitja, ki smo jih prvič izvedli v maju 2019. Aktivnosti za prireditve v letu 2024 že potekajo, v program pa bomo vključili tudi tradicionalni dogodek Dan ZDUS in 20 - letnico programa Starejši za starejše.

Z ZPIZ se bomo poskusili dogovoriti, da bi vsem, ki se na novo upokojijo, že z odločbo o upokojitvi poslali zgibanko ZDUS oz. informacijski dopis, kjer bi bile navedene pomembne aktivnosti ZDUS, pokrajinskih zvez in društev upokojencev, z namenom informiranja o možnosti vključitve v organizacijo. Oceno stroška za natis zgibank smo že umestili v finančni načrt.

Okrepiti moramo sodelovanje s Pokrajinskimi zvezami društev upokojencev in izboljšati informiranost med zvezami in društvi upokojencev tako, da bodo redno seznanjeni z novostmi, zakonodajnimi pobudami in drugimi aktivnostmi krovne zveze. Ugotavljamo namreč, da DU še vedno niso dovolj informirana o delu ZDUS, zato je treba poiskati ustrezen model boljše obveščeniosti – slednje pričakujemo, da pripravil Uredniški odbor revije ZDUS Plus. ZDUS mora do leta 2025 dobiti neposreden elektronski stik z vsemi DU in PZDU.

5. Krepitev aktivnega državljanstva z Vlado Republike Slovenije, ministrstvi, političnimi strankami, Državnim zborom Republike Slovenije, poslanskimi skupinami in Državnim svetom Republike Slovenije in drugimi reprezentativnimi ali sorodnimi organizacijami

Srečanja s predsedniki političnih strank in poslanci Državnega zbora Republike Slovenije bodo potrebna skozi vse leto, še posebej v času priprave in sprejemanja zakonodaje, ki posega na področje upokojencev in starejših. Pristojne komisije pri ZDUS bodo spremljale delo matičnih odborov in komisij Državnega zbora in Državnega sveta RS. Pri tem bomo sledili našim zavezam k uresničevanju ukrepov, zahtev, predlogov in pobud.

Nadaljevali bomo z delovanjem v organih in delovnih skupinah vlade ali njenih resorjev, kamor je ZDUS imenovala svoje predstavnike in izvedli dodatna imenovanja, kjer bo to možno.

Še naprej bomo stremeli h krepitvi sodelovanja z odločevalci na vseh ravneh in jih pridobivali za podporo našim predlogom in zahtevam. Poskušali bomo izboljšati dostop do poslancev Državnega zbora RS in povečati možnost sodelovanja pri delu za obravnavo in sprejem naših pripomb ali predlogov sprememb in dopolnitev (amandmajev) normativnih aktov ali ukrepov, ki so v postopku obravnave in sprejemanja. Nujno potrebno je, da se ponovno vzpostavi sodelovanje v Ekonomsko socialnem svetu, ki obravnava teme, ki zadevajo tudi starejše in upokojence ter v ta namen okrepimo sodelovanje z organizacijami, ki delujejo na področju upokojencev in starejših.

Pri krepitvi aktivnega državljanstva lahko svojo vlogo odigrata tudi Medgeneracijska koalicija Slovenije – MeKoS in Seniorska koordinacija Slovenije – SEKOS, zato se mora njuno delovanje okrepiti do te stopnje, da postaneta osnova za trajnejše, uspešnejše in prepoznavnejše sodelovanje.

6. Mednarodno in projektno sodelovanje

V letu 2024 se bomo na povabilo vodilnih evropskih partnerjev prijavi na marčevski razpis Erasmus+ z dvema projektoma, in sicer: I STANDAP – Interaktivna aplikacija za izboljšanje ravnotežja za preprečevanje padcev pri starejših odraslih (*Interactive application for improving balance to avoid falling incidents in older adults*) in ARTS4CARE - Podpora neformalnim oskrbovalcem za krepitev odpornosti na stres, z uporabo umetnosti in rokodelstva (*ARTS4CARE - Supporting non-professional caregivers for building stress and frustration resilience through art and craft*).

Od mednarodnih projektov v izvajanju pa bomo zaključili naslednja **mednarodna** projekta:

STRONG2GETHER – Nadgradnja odpornosti in prilagodljivosti starejših v postkovidnem obdobju z digitalnim programom vseživljenjskega učenja, ki spodbuja državljansko angažiranost vseh starosti (februar 2022 – april 2024)

V mesecu aprilu bomo zaključili evropski Erasmus+ projekt, ki ga vodi portugalski partner APPIS. Preostaja prevod platforme, aplikacije in e-akademije v slovenski jezik, promocija nastalih gradiv s praktično uporabo med izobraževalci odraslih, starejšimi prostovoljci in mladimi.

TwistedEDU - Zvite pravljice za zvite otroke – izobraževalna orodja za starševsko tutorstvo in medgeneracijsko učenje (februar 2022 do februar 2024)

V mesecu februarju bomo zaključili evropski Erasmus+ projekt, ki ga je vodil Inštitut za transmedijski dizajn iz Murske Sobote. Preostaja priprava zaključnega vsebinskega in finančnega poročila, nadaljevali pa bomo s promocijo zvočnih pravljic, ki so nastale v okviru projekta in aplikacijo TwistedTales, ki prek igre povezuje otroke in dedke ter babice in jim omogoča medgeneracijsko učenje digitalnih veščin in kompetenc.

Med **domačimi** projekti pa izpostavljamo:

E-oskrba na daljavo (1. 10. 2023 – 30. 6. 2025)

V letu 2024 bo ZDUS z vodilnim partnerjem Telekomom Slovenije d.d. in vključenimi društvi nadaljeval z zagotavljanjem brezplačne storitve E-oskrbe za starejše, ki jo financira Ministrstvo za solidarno prihodnost. V tekočem letu načrtujemo vključiti nova društva upokojencev, ki v svojem okolju prepoznavajo potrebo po tovrstni obliki pomoči starejših, izvajanje obiskov uporabnikov, pridobivanje novih zainteresiranih kandidatov za storitev in promocijo storitve.

Delovanje v mednarodnih organizacijah:

Še naprej bomo negovali članstvo ZDUS v mednarodnih organizacijah **Age Platform Europe**, **EURAG** in organizaciji **Eurocarers** ter se vključevali v izvajanje skupnih aktivnosti v njihovem okviru.

Po potrebi se bomo udeležili zasedanj omenjenih organov mednarodnih NVO in poskrbeli za posredovanje potrebnih informacij o položaju starejših v Sloveniji ter povratnih informacij o obravnavanih temah na dnevnem redu ter sprejetih odločitvah.

Po potrebi bomo sodelovali z Ministrstvom za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti, z Ministrstvom za solidarno prihodnost ter z Ministrstvom za zunanje zadeve pri spremljanju in pripravi pregledov uresničevanja zavez, ki smo jih sprejeli v mednarodnih dokumentih in se nanašajo tudi na starejše in staranje: MIPAA - Madridski mednarodni načrt za staranje; Evropski steber socialnih pravic; Evropska socialna listina; Trajnostni cilji razvoja ZN; Usmeritve Sveta Evropske unije o digitalizaciji; Svet za človekove pravice ZN v Ženevi – triletni Univerzalni pregled uresničevanja človekovih pravic; Konvencije OZN - proti mučenju in drugim nehumanim oblikam ravnanja, za zaščito pravic invalidov; priporočila Sveta Evrope; priporočila OZN in WHO v boju proti starizmu; Stališča o enakosti v staranju EK; uresničevanju Zelene knjige ... Po potrebi bomo spremljali tudi delo Odprte delovne skupine za staranje ZN.

V letu 2024 bomo pozornost usmerili tudi v evropske volitve.

Okrepiti bomo morali že vzpostavljene vezi z reprezentativnimi organizacijami upokojencev Srbije, Severne Makedonije in Madžarske, s katerimi smo v preteklosti podpisali protokol o sodelovanju na področju športa in zdravja v tretjem življenjskem obdobju. Okrepili bomo tudi sodelovanje z zvezo upokojencev Hrvaške, s katerimi smo sodelovali na 10. Festivalu Life is beautiful. Nadaljevali bomo uspešno sodelovanje tudi z drugimi sorodnimi organizacijami v drugih državah nekdanje skupne države Jugoslavije ter z zamejskimi društvi.

7. Delovanje Medgeneracijske koalicije Slovenije in Seniorskega koordinacijskega odbora Slovenije

Tudi v letu 2024 bomo nadaljevali s skupnimi aktivnostmi s članicami medgeneracijske koalicije Slovenije - z Dijaško organizacijo Slovenije, Študentsko organizacijo Slovenije in Mladinskim svetom Slovenije, predvsem zaradi skupnih interesov in vprašanj, ki jih naslavlja demografske spremembe in s tem povezani izzivi.

Osvežiti bo potrebno delovanje Seniorskega koordinacijskega odbora Slovenije, katerega članice smo organizacije upokojencev in druge organizacije, ki zastopajo interese starejših – poleg ZDUS še Društvo seniorjev Slovenije, Sindikat upokojencev KS90, Sindikat upokojencev Slovenije – ZSSS, Sinteza – KCD – Koalicija civilne družbe za prenovo, Združenje seniorjev - strokovnjakov in managerjev, Zveza združenj borcev za vrednote NOB Slovenije in Slovenska Filantropija.

Okrepili bomo postopke usklajevanja stališč ob zakonodajnih in drugih, za upokojence in starejše pomembnih temah v javni razpravi.

8. Dejavnost informiranja

Posebno področje je informiranje članov, zaradi česar se bomo posebej zavzemali za čim prejšnjo digitalizacijo DU.

Za tekoče obveščanje članstva in javnosti smo že intenzivirali objave (informacije) na naših komunikacijskih kanalih, saj že od jeseni 2023 skrbimo za redno objavljanje novic in aktualnih zaved ter dnevno ažuriramo spletno stran ZDUS in našo FB stran seveda pa tudi pretok informacij potom Instagrama in x. Enkrat mesečno pa še kot povzetek vsega aktualnega

povzamemo v ZDUS e-novičkah za tekoči mesec. V letu 2024 bomo pretočne informacijske kanale obogatili s prispevki članov in vodstev, ki delujejo v organih na nivoju zveze ter njihovih zainteresiranih strokovnjakov. Informacije bomo delili tudi preko družbenih omrežij (Facebook, x, Instagram, Youtube) in e-novičk.

Črt Kanoni, ki skrbi za odnose z javnostmi pri ZDUS, je že večkrat opozoril predsednike in člane naših delovnih teles, da naj budno spremljajo področja, o katerem pišejo mediji in naj se samorefleksivno odzivajo na take novice, saj je splošno znano in hvala, da je tako, da imamo med nami veliko strokovnjakov, ki obvladujejo široka socialno družbena in gospodarsko politična področja, tudi šport in kulturo navsezadnje. Pisma bralcev ali komentiranje na novičarskih portalih je ustaljena praksa t.i. »drugega mnenja« ali drugačnega pogleda na zapis ali poročilo. Odzovite se s pismom uredništvom. Napišite, kako na te reči gledamo v ZDUS in kje vidimo rešitve za izhod iz morebitnih zagat ali področij za katere menite, da so se znašla v slepi ulici. Take refleksije uredniki deskov rade volje objavijo! Seveda pa je ob tem potrebno poudariti, da pripišete še funkcijo, ki jo v ZDUS opravljate.

Primer: ne mag. Rosvita Svenšek, Podčetrtek, ampak **mag. Rosvita Svenšek, predsednica Komisije za zdravstveno in socialno varstvo ZDUS**. Ne Janez Sušnik, Šenčur, ampak **Janez Sušnik, predsednik Komisije za gospodarstvo in turizem, ZDUS**, itd.

Nadaljevali bomo z izdajanjem revije ZDUS Plus, ki predstavlja sredstvo medsebojnega obveščanja o delovanju ZDUS, ki pa je svojo vsebino že prilagodila širšemu krogu bralcev, tako spremembo pa je na predlog glavnega urednika potrdil tudi Upravni odbor ZDUS. V letu 2024 se bomo zato trudili, da vsebinski del obogatimo s prispevki na nivoju krovne organizacije, pokrajinskih zvez in društev upokojencev, saj je taka revija posebej pomembna za tisti del članstva, ki ne uporablja interneta. Pogostost izdajanja bomo prilagodili potrebam informiranja in finančnim možnostim, predvidoma bo to mesečno ali na dva meseca.

Služba za odnose z javnostmi ZDUS je s prihodom novega vodstva začela dosegati pričakovane cilje, saj je bil eden od poglavitnih očitkov, da PZDU in društva upokojencev ne vedo kaj dosti, kakšne odločitve vodstvo sprejema. Že od katastrofalnih poplav dalje, se vsi važnejši dokumenti med prejšnjo in naslednjo sejo Upravnega odbora pošiljajo na naslove pokrajinskih zvez in na tista DU, ki imajo elektronske naslove. To prakso bomo v tekočem letu še intenzivirali, saj so vodstva pokrajin sama izrazila željo po tovrstnih informacijah in pohvalila vodstvo za tak pristop pri informiranju.

Želje so eno, realnost pa seveda nekaj povsem drugega, zato bo ZDUS vložila vse napore, da izboljša način delovanja, oz. podobo organizacije v očeh javnosti kot so RTV Slovenija, komercialne televizije, lokalne televizijske postaje, radijske postaje, dnevno in periodično časopisje, revija Vzajemnost ... in to na lokalni, regionalni in nacionalni ravni, ter naše članstvo informirala z aktualnimi pogledi vodstva zveze in tudi širšo zainteresirano javnost doma in v tujini o dejavnostih ZDUS in posameznih področjih dela ter delu društev upokojencev.

9. Odgovornost za vzdržnost Vzajemnega posmrtninskega sklada

Zbor članov ZDUS je decembra 2018 odločil o ohranitvi delovanja Vzajemnega posmrtninskega sklada in zadolžil Upravni odbor Vzajemnega posmrtninskega sklada, da

pripravi strategijo vzdržnosti sklada. Slednje je tudi dolžnost Upravnega odbora Vzajemnega posmrtninskega sklada. Marca 2023 pa je s sprejemom novele Statuta ZDUS nastal nov moment, ki določa samostojnost delovanja sklada. Samostojnost sklada ni zaživela v nobenem pogledu in ker sklad ni samostojna pravna oseba, so z letom 2024 začele potekati razprave o ponovni pravilni umestitvi sklada pod okrilje ZDUS, tudi s spremembo temeljnega akta. Sklad mora še naprej prispevati sredstva za pokritje stroškov dela administracije za sklad.

10. Vzdržnost financ na vseh področjih delovanja

Temelj za financiranje dejavnosti ZDUS predstavljata članarina in dividenda Delfin Hotela ZDUS d.o.o. Izola, zato moramo skrbno paziti, da se slednje realizira v načrtovani višini.

V začetku leta 2022 je bil sprejet 142.a člen ZPIZ-2, ki nam preko javnega razpisa ZPIZ ponovno omogoča sofinanciranje dejavnosti s področja rekreacije, športa in kulture. Nujno bo še naprej zagotavljati dodatne vire financiranja iz sponzorskih in donatorskih sredstev, pozornost pa bomo morali usmeriti tudi na projektno delovanje, kjer prav tako lahko pridobimo nekaj sredstev za sofinanciranje stroškov dela in dejavnosti.

Z namenom ohranjanja vzdržnosti finančnega načrta, bomo še naprej pozorno spremljali vse vire na prihodkovni in odhodkovni strani. Zagotavljali bomo transparentno poslovanje in nadzor nad financami. V ta namen bomo zaposlili računovodjo, ki ne bo dela opravljal/-a na daljavo enkrat do dvakrat tedensko, pač pa stalno na sedežu ZDUS. Njegovo/njeno delo bo obsegalo tudi celotno administracijo Vzajemnega posmrtninskega sklada, finančno vodenje programa in projektov, svetovanje s področja računovodstva in davčne zakonodaje idr.

Tudi v letu 2024 se bomo trudili za ureditev systemskega financiranja upokojenskih organizacij organiziranih na državni ravni, ki se zavzemajo za izboljšanje položaja starejših in upokojencev. Tako rešitev bi lahko zagotovili z zakonsko ureditvijo na način, da bi za ta namen vsak upokojenec od pokojnine letno prispeval 1 evro.

Predsednice in predsedniki PZDU, pa tudi DU bodo morali, skladno s svojim že izraženim stališčem, zagotoviti več lastnih sredstev, sponzorstev in donacij za delovanje PZDU, oz. DU.

Ljubljana, 21. 2. 2024

Zdenka Jan
Predsednica ZDUS